

מהלך 5 - חיבורים

מפגש 1: חיבורים בין תוכניות לאתגרים

משך: שעה וחצי

ציוד וחומרים:

- קישור לאפליקציית חיבורים
- מי כמוני? (ראו נספחים)
- תבלינים מסוגים שונים (לחלופה)
- שקיקים עם אבנים צבעוניות (לחלופה)

הנחיות:

1 פעילות פתיחה: מי כמוני?

- מחלקים את הכלי "מי כמוני" (ראו נספחים), שבו טבלה עם מאפיינים אישיים שונים (תחביבים והעדפות)
- מטרת המשתתפים היא להשיג כמה שיותר חתימות של אנשים עם מאפיינים דומים לשלכם.

2 הסבר על אפליקציית חיבורים

האפליקציה שפותחה השנה נולדה מן הצורך בשקיפות לגבי מצאי התוכניות המגוונות של המנהל הפדגוגי המופעלות ברשויות השונות.

האפליקציה מסייעת לעורר מודעות למגוון התוכניות הקיימות במטה וברשויות, והיא אף מאפשרת חשיבה מחודשת לגבי רלוונטיות או כפילויות של התוכניות השונות, חשיבה שעשויה להוביל ליצירת חיבורים בין תוכניות שונות לצרכים רשותיים שונים.

האפליקציה מאפשרת חיפוש תוכניות בשני אופנים:

1. איתור כלל התוכניות הקיימות ברשות וכן מידע רלוונטי על אודות כל תוכנית (מטרות, קהל יעד וכו').
2. איתור כלל התוכניות הקיימות בכל אגף במנהל הפדגוגי, וכן מידע רלוונטי על אודות כל תוכנית.

3 מזהים חיבורים בין תוכניות לאתגרים ברשות:

בזוגות, נכנסים לאפליקציית חיבורים, מחפשים מה התוכניות המופעלות ברשות, ועונים על השאלה: מה החיבור בין התוכניות שפועלות ברשות לאתגרים שזיהינו ברשות? לאילו מהאתגרים שהעלינו התוכניות הקיימות נותנות מענה?

מהלך 5 - חיבורים

מפגש 1: חיבורים בין תוכניות לאתגרים

4 יוצרים שאלון לבדיקת האפקטיביות של התוכניות אל מול האתגרים מתחלקים ל-2 קבוצות. כל קבוצה כותבת 5 שאלות שנרצה לשאול את מנהל בית הספר שבו פועלת התוכנית שאת האפקטיביות שלה אנחנו רוצים לבדוק. כל קבוצה משתפת בשאלות שכתבה, מרכזים שאלות דומות ומחליטים על 5 שאלות שכל משתתף יעביר למנהל בית הספר ושאת התשובות להן יציג במפגש הבא.

הצעה ל-5 שאלות שכדאי לשאול את המנהל:

1. כמה זמן עובדת אצלך התוכנית?
2. מי הקהל שמשמש בתוכנית?
3. עבור איזה צורך / יעד בחרת את התוכנית?
4. באיזה אופן אתה מבצע מעקב ובקרה על התנהלות התוכנית?
5. האם נעשה מהלך של משוב והערכה לתוכנית?

5 סיכום:

במפגש היום הכרנו את התוכניות שפועלות ברשות, זיהינו את החיבורים ביניהן ובין היעד הרשותי והחלטנו לבדוק את האפקטיביות של התוכניות באמצעות חיבור לשטח. במפגש הבא נעשה צעד נוסף כדי לדייק את הבחירה בתוכניות השונות ואת החיבור ביניהן.

חלופה: שוק תוכניות

- נביא מגוון תבלינים ונפזר על השולחן.
- נסביר: מילון אבן שושן מגדיר תבלין כך: "חלקי צמח או חומרים המופקים מצמחים, טעימים או חריפים או ריחניים שמערבבים במזונות לשם תוספת טעם או ריח".
- צמחי תבלין רבים משמשים גם לבישום.
- לכמה מהתבלינים תכונות המסייעות בשימור מזון.
- בתבלינים בעלי טעם דומיננטי השתמשו לעיתים גם כדי לטשטש טעם של תחילת ריקבון במאכל, בייחוד בתקופות שבהן הייתה בעיה בשימור ובקירור של מזון.
- בתעשיית הקוסמטיקה תבלינים משמשים לייצור בשמים, שמנים אתריים, קרמים לגוף וסבונים.
- יש תבלינים המוספים כמות שהם, ויש העוברים עיבוד כמו ייבוש, טחינה וקלייה.

מהלך 5 - חיבורים

מפגש 1: חיבורים בין תוכניות לאתגרים

הנחיות לפעילות:

- צאו לסיור ברחבי שוק התבלינים שלנו
- בחרו תבלין שמייצג, לטעמכם, תוכנית חינוכית הפועלת ברשות
- התייחסו לצבע התבלין, לטעם, לדומיננטיות, לשימושים בו

שאלות לדיון:

- איזו תוכנית חינוכית שפועלת ברשות מייצג התבלין ומדוע?
- איזה תבלין היית מוסיף, ואיזו תוכנית הוא מייצג?
- מה הקשר בין שני התבלינים / התוכניות שחיברתם?
- מה יהיה החיסרון / התועלת, אם נערבב את תבלין/תוכנית א עם תבלין/תוכנית ב?
- מה יקרה אם נערבב את התבלינים? מה נרוויח מכך?
- מה יצור תמהיל מנצח בהיבט האישי / הארגוני?

מהלך 5 - חיבורים

מפגש 2: הזדמנויות בחיבור בין תוכניות

משך: שעה וחצי

ציוד וחומרים:

○ קלפי "חיבורים"

○ מחוון לבחינת האפקטיביות של תוכניות חינוכיות ברשות (ראו נספחים)

הנחיות:

1 פעילות פתיחה: קלפי חיבורים

- מפזרים את קלפי חיבורים על השולחן.
- קלפי החיבורים מכילים תמונות של סוגי חיבורים שונים: תינוק בבטן אימו, מכונת ועגלה, רשת חברתית וכדומה.
- כל משתתף בוחר קלף חיבור.
- בסבב, כל משתתף מסביר על בסיס מה נוצר החיבור בקלף שבחר.
- מה מאפיין את החיבור בתמונה שבחרתם?
- מה מייחד את החיבור הזה, על פני חיבורים אחרים?

2 המשגה: סוגי חיבורים בין תוכניות חינוכיות

כמו בקלפים, גם חיבור בין תוכניות חינוכיות יכול להיעשות באמצעות סוגים שונים של חיבורים. כך למשל, אפשר שתוכנית אחת תשמש כתוכנית-אם והאחרת תהיה תוכנית-בת (כמו בתמונת התינוק בבטן אימו). אפשר גם ששתי תוכניות יפעלו במקביל כשהן מופנות אל קהלי יעד שונים (כמו זוג היונים), וייתכן גם ששתי תוכניות ייצרו יחד תוכנית חדשה. אפשר לחבר בין תוכניות בכמה רמות:

חפיפה (ויתור על חלקים חופפים בשתי התוכניות)

השקה (חיבור בין חלקים בשתי תוכניות, אם הדבר מתאים ליצירת רצף למידה)

השלמה (תוכנית אחת מוסיפה לאחרת ויוצרת תמונה שלמה יותר)

אינטגרציה (שילוב של שתי תוכניות ליצירת תוכנית משולבת חדשה)

בעשורים האחרונים אנשי חינוך מחפשים דרכים שיתנו מענה לצורך המזוהה כפיתוח יכולת בינתחומית

(Paretti & Richter, 2009).

מהלך 5 - חיבורים

מפגש 2: הזדמנויות בחיבור בין תוכניות

במקביל, עבר המחקר החינוכי להתמקד פחות בטקסונומיה של בינתחומיות ויותר בחקר מעשי של האופן שבו אנשים משלבים רעיונות ממספר תחומי דעת, ובאופן שבו ניתן להעריך סינתזה שכזו (Nowacek, 2005).

בינתחומיות היא שילוב ושזירה של רעיונות ודרכי חשיבה מכמה תחומי דעת, במטרה להבין נושא-על המצריך אינטגרציית ידע ממספר תחומים, מאחר שלא ניתן להבינו באמצעות מושגים מתחום אחד בלבד. במובן זה ניתן להתייחס לבינתחומיות כשלם הגדול מסכום חלקיו. זאת להבדיל מרב-תחומיות, שגם פירושה שילוב בין כמה תחומי ידע, אך ללא אינטגרציה ביניהם – באופן שכל תחום שומר על זהותו הנפרדת.

למידה בינתחומית היא תהליך שבו לומדים, משלבים וממזגים מושגים, תיאוריות, השקפות, מידע, נתונים, מתודולוגיות או כלים משני תחומי דעת לפחות, כדי להסביר תופעות, לייצר תוצרים או לפתור בעיות בדרכים שלא היו אפשריות באמצעות תחום דעת יחיד

(Boix Mansilla 2010).

מתוך: פעילות למידה בינתחומית במערכת החינוך: סקירת ספרות עבור לשכת המדען הראשי והמזכירות הפדגוגית, משרד החינוך

הצורך בבינתחומיות:

לא ניתן להתמודד עם הבעיות המרכזיות של העולם (שינויי אקלים, הגירה, התפרצות העוני, זכויות אדם, טרור וכו') באמצעות דיסציפלינה אחת של ידע ואפילו לא בעזרת המשך צבירה של ידע בכמה שדות, אלא בהבנה טובה יותר של היחסים בין שדות ידע אלו (R. Frodeman, 2010). השינויים בשוק העבודה הגלובלי מצריכים כוח-אדם שיהיה בכוחו להתמודד עם בעיות חדשות, ליישם חשיבה של מומחים בדרך גמישה ולתקשר ביעילות עם אנשים אחרים בעלי השקפות שונות ביחס לאותו נושא.

מתוך: התאמת תוכניות הלימודים וחומרי הלימוד למאה ה-21 עורכים: ענת זוהר ועודד בושריאן, סיכום עבודתה של ועדת המומחים, תמונת מצב והמלצות

3 איסוף מידע

במפגש הקודם כל משתתף לקח אחריות לבדוק מול מנהל בית ספר את מידת האפקטיביות של התוכנית שפועלת אצלו, תוך שימוש ב-5 שאלות שבחרנו. מה המידע שגילינו? כל משתתף במידע שאסף.

דיון בשאלות:

- עד כמה לתוכניות השונות יש אימפקט במערכת החינוכית שלנו?
- אילו מדדי הערכה נקבעו כדי לבחון את הדיוק במענים?